

Samfundsfag

Kommenteret bibliografi

Bøger

Galtung, Johan: *Peace by peaceful means*, International Peace Research Institute, Oslo, 1996.
Johan Galtung er en af hovednavnene inden for fredsforskning. Bogen er meget teoretisk, men giver et indblik i strukturel vold og andre former for vold, og hvordan et samfund kan arbejde hen imod mindskelse af alle former for vold. Se også: Johan Galtung: *Fred, Vold og Imperialisme. 6 Essays i Fredsforskning*, Christian Ejlers forlag, Oslo/København, 1974.

Linz, Juan & Stepan, Alfred: *Problems of Democratic Transition and Consolidation. Southern Europe, South America, and Post-Communist Europe*, Johns Hopkins University Press, 1996.
Bogen er en engelsk, teoretisk grundbog om demokratisering. Særligt del et kan anbefales som en indføring i diverse aspekter af demokratisering. For en detaljeret gennemgang af demokrati-teorier kan David Held's engelsksprogede grundbog anbefales: David Held: *Models of Democracy*, Polity Press, 1996.

Paris, Roland: “Wilson’s Ghost: The Faulty Assumptions of Post-Conflict Peacebuilding”, i: Crocker, N., Hampson, F. & Aall, P. (eds): *Turbulent Peace*, USIP, 2001.
Roland Paris kritiserer i dette engelsksprogede kapitel det internationale samfunds genopbygningsprojekter i lande, der har oplevet konflikt, og peger blandt andet på at demokratiseringsprocesser bliver iværksat for hurtigt. Se også: Roland Paris: “Peacebuilding: The Limits of Liberal Internationalism”, *International Security*, 22.2.1997.

Fein, Helen: “The Three P’s of Genocide Prevention: With Application to a Genocide Foretold – Rwanda”, i: Riemer, Neal (ed.): *Protection against Genocide: Mission Impossible?*, Praeger Publishers, 2000.
Helen Fein beskriver i det engelsksprogede bogkapitel, hvilke dynamikker der leder til folkedrab, og hvad der kan gøres for at forhindre fremtidige folkedrab.

Drakulić, Slavenka: *De ville ikke gøre en flue fortræd. Krigsforbrydere for retten i Haag*. Lindhardt og Ringhof, 2004.
I denne bog rapporterer journalisten Slavenka Drakulić fra syv retssager ved det Internationale Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien i Haag, blandt andre Milosevic’. Her sættes spørgsmålet om forholdet mellem forbrydelse og straf til debat.

Neuffer, Elizabeth: *The Key to My Neighbor’s House. Seeking Justice in Bosnia and Rwanda*. Picador, New York, 2002.
Bogen er en engelsksproget indføring i Bosniens og Rwanda bestræbelser på at forsones sig med fortiden. Specielt i anden del behandler forfatteren retsopgør og forsoningsprocesser i kølvandet på folkedrab med fokus på spørgsmålene om balancen mellem retfærdighed og hævn, og om nogen straf kan opveje ofrenes lidelser.

Jensen, Nils Aage: *Krigsforbrydelser: fra Nürnberg til Haag*. Gyldendal Uddannelse, København, 2002.

En lettilgængelig undervisningsbog om opgøret med nazisternes krigsforbrydelser. Bogen perspektiverer konsekvenserne af Nürnberg-processerne frem til vor tid med fokus på fremkomsten af menneskerettigheder og retsopgør i nyere tid.

Artikler

Aggernæs, Lene: ”Først yndling, så folkemordsoffer og siden forsøgskanin – Rwandas rolle i udviklingspolitik”, i: Martin Mennecke og Elisabeth Moltke (red.): *Den Ny Verden* 2004:2.

Artiklen undersøger, om folkedrab har ændret den måde, hvorpå donorlandene giver bistand til Rwanda, blandt andet om der i dag bliver lagt større vægt på overholdelse af menneskerettigheder. Artiklen beskriver desuden den store uenighed mellem Rwandas nye regering og donorlandene mht. hvilken politik Rwandas regering skal føre.

Kerrigan, Fergus og Handoyan, Antranik: ”Retsopgøret efter folkedrab i Rwanda”, i: Martin Mennecke og Elisabeth Moltke (red.): *Den Ny Verden* 2004:2.

Artiklen gennemgår resultaterne af det retslige opgør efter folkedrab gennem de nationale domstole i Rwanda og ’gacaca’. Forfatterne påpeger problemer omkring retfærdighed, forsoning og manglende juridisk kapacitet til at fælde dom over mange hundrede tusinder sigtede.

Messell, Gedske: ”ICTR – det endelige opgør med international straffrihed?”, i: Martin Mennecke og Elisabeth Moltke (red.): *Den Ny Verden* 2004:2.

Artiklen undersøger, hvorvidt Det Internationale Krigsforbrydertribunal for Rwanda (ICTR)’s målsætninger om retfærdighed, sandhed og forsoning er lykket. ICTR blev oprettet i 1994 af FN’s sikkerhedsråd for at retsforfølge de hovedansvarlige for folkedrab.

Joint Evaluation of Emergency Assistance to Rwanda, del 4: Rebuilding Post-War Rwanda

Efter folkedrab i Rwanda i 1994 tog Danmark initiativ til en multidonor-evaluering af hjælpen til Rwanda. Del 4 undersøger donorlandenes bistand og genopbygningspolitik til Rwanda efter folkedrab. Den engelsksprogede rapport kan findes Udenrigsministeriets hjemmeside på www.um.dk

Links

<http://www.un.org/icty/>; www.ictt.org; www.icc-cpi.int

Websiderne til de tre internationale krigsforbryderdomstole, de tidsbegrænsede Internationale Krigsforbrydertribunaler fra det tidligere Jugoslavien (ICTY) og Rwanda (ICTR) og den permanente, internationale krigsforbryderdomstol i Haag (ICC). Her er der engelsksproget materiale om domstolenes arbejde, status på de igangværende sager og om baggrunden for domstolenes oprettelse.

www.iwpr.net

IWPR er et internationalt netværk af journalister, hvis formål er udvikling af medier. IWPR har rapporteret fast fra det Internationale Krigsforbrydertribunal for det tidligere Jugoslavien siden

1995. Hjemmesiden indeholder blandt andet en letforståelig, engelsksproget guide til Tribunalets arbejde og lovgivning.

<http://law.case.edu/saddamtrial/>

En engelsksproget hjemmeside under Case School of Law, som indeholder en række nøgledokumenter om retssagen imod Saddam Hussein samt artikler og debatter om væsentlige aspekter af retssagen, herunder retssagens betydning for det irakiske samfund og om folkedrabet på Iraks kurdiske befolkning.

www.ushmm.org/museum/exhibit/focus/warcrimetrials/

En omfattende, engelsksproget hjemmeside under USA's Holocaust Memorial Museum om Nürnberg-processerne. Siden indeholder artikler om såvel retsopgøret med nazisterne umiddelbart efter Anden Verdenskrigs afslutning som de senere sager mod blandt andre Adolf Eichmann.

www.ictj.org

International Center for Transitional Justice (ICTJ) arbejder med retsopgør og forsoning i en række lande, der har oplevet konflikt og folkedrab, herunder det tidligere Jugoslavien og Irak. Denne engelsksprogede hjemmeside indeholder bl.a. rapporter om genopbygningsaktiviteter og sandheds- og forsoningstiltag uden om det etablerede retssystem.

www.um.dk

Udenrigsministeriets hjemmeside. Her findes oplysninger om det danske arbejde med genopbygning i lande, hvor der har været konflikt og folkedrab. Der kan også findes rapporter om forebyggelse af konflikter i udviklingslande (Temahæfte Voldelige konflikter i udviklingslandene). Desuden kan der her findes information om den nye FN-fredsopbygningskommission (Se under pressemeddelelser).

<http://cpr.web.cern.ch>

CPR er et uformelt netværk af donorlande og FN-organisationer, der beskæftiger sig med konfliktforebyggelse og genopbygning efter konflikt. På hjemmesidens resource library findes engelsksprogede artikler opdelt efter temaer og lande.

www.ms.dk

På hjemmesiden for den danske bistandsorganisation Mellempøkeligt Samvirke kan man finde nyhedsbreve, hvor udsendte medarbejdere fortæller om deres arbejde med genopbygning efter voldelige konflikter i udviklingslande.